

жавају или повређују самоуправна права појединих радника, они их могу оспоравати пред судом удруженог рада, сходно одредбама члана 224, став 1. Закона о удруженом раду. Суд удруженог рада испитује истинитост чињеница на којима се заснива одлука о престанку потребе за радом радника и утврђивању права да пређе на рад у другу основну организацију у саставу исте или друге радне организације или радне заједнице. Према томе, неосновани су жалбени наводи да је првостепени суд прекорачио овлашћења.

Осим тога, из списка произлази да је у основној организацији стално повећаван број возача. То је одлучна чињеница спорног односа. Она упућује на закључак да подносиоци предлога нису могли бити оглашени „технолошким вишком“. Најзад, они су оспореним одлукама остали и нераспоређени. Ову категорију радника не познају позитивни прописи у области радних односа, па је и са овог разлога захтев радника ваљало усвојити.

Али, радници су у међувремену одбили да раде на понућеним радним местима која одговарају њиховој стручној спреми. Њима је у смислу члана 211, став 1, тачка 3. Закона о удруженом раду престао радни однос по сили закона. Подносиоци предлога нису више радници основне организације, па нема правног основа да се поново распореде на послове који одговарају њиховој стручној спреми. Тиме се, наравно, не дира у право на накнаду штете због незаконите одлуке о престанку потребе за њиховим радом.

(Одлука Основног суда удруженог рада у Београду ПР 360/86 од 11. децембра 1986. године и одлука Суда удруженог рада Србије број II РО 1027/87 од 3. марта 1987. године)

Припремио Миодраг Васић

ОДЛУКЕ ОКРУЖНОГ СУДА ИЗ БЕОГРАДА

ОДГОВОРНОСТ ЗА ШТЕТУ НАСТАЛУ УСЛЕД АКТА НАСИЉА ИЛИ ТЕРОРА

Тужилац је тражио накнаду штете коју је задобио приликом експлозије подметнуте mine. Догађај се десио пре ступања на снагу Закона о облигационим односима. Тужилац је задобио прелом леве потколенице са заосталим металним страним телима и вишеструке раздерно-експлозивне ране на десној ноzi у целини због чега је више година лечен болнички и амбулантно и у више махова оперисан. Приликом повреде и операције трпео је болове које и сада трпи повремено, а претрпео је и примарни страх изузетно јаког интензитета.

Услед задобијених повреда дошло је и до скраћења леве ноге тужиоца, стања после гнојног запаљења леве потколенице, укочености левог скочног зглоба, ограничене покретљивости деоног скочног зглоба и атрофије мишића леве ноге, услед чега је животна активност тужиоца смањена за 45% трајно и дефинитивно.

Општински суд је усвојио тужбени захтев и обавезао друштвено-политичку заједницу да тужиоцу накнади причињену штету.

Окружни суд је одбио жалбу туженог као неосновану и потврдио пресуду општинског суда, јер је нашао да је материјално право правилно примењено.

Друштвено-политичке заједнице биле су у обавези и пре ступања на снагу Закона о облигационим односима да накнаде штету коју овим незаконитим или неправилним радом причине њихови органи у вези са вршењем службе, као и да накнаде штету која настане услед

аката насиља и терора, које су њихови органи били дужни да спрече, без обзира да ли су они криви што је до таквих аката дошло.

Акти насиља и терора у првом реду уперени су против државног и друштвеног уређења, а друштвено-политичке заједнице, чији су органи дужни да такве акте спрече, одговорне су да накнаде штету која буде на тај начин проузрокована.

Закон о облигационим односима, члан 180. прихватио је наведено схватање, мада се његове одредбе не могу применити на конкретан случај, на шта упућује одредба члана 1106. тог Закона.

Окружни суд је нашао да се на конкретан случај не могу применити ни одредбе члана 69. Устава СФРЈ из 1963. године.

(Пресуда Окружног суда у Београду Гж. бр. 6538/85 од 24. X 1985 год.)

НОВАЦИОНИ УГОВОР

Општински суд одбио је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му исплати на име дуга одређени износ са каматом и да му накнади трошкове спора.

Против првостепене пресуде тужилац је изјавио жалбу коју је, као неосновану, одбио Окружни суд и потврдио пресуду општинског суда.

„Није спорно међу странкама, а што произлази из списка, да је тужилац према профактури број 1775/83, од 16. фебруара 1983. године купио код туженог трактор марке „ИМТ-593124“ за купопродајну цену од 274.860 динара, а суму исплатио 28. фебруара 1983. године, а тужени је преузео обавезу да тужиоцу испоручи купљени трактор у року од 90 дана по цени која буде важила на дан испоруке.

Неспорно је међу странкама и то да тужени у року од 90 дана тужиоцу није испоручио купљени трактор, а да је тужилац 12. јануара 1984. године извршио уплату на име разлике у цени за други трактор кога му је тужени понудио, трактор типа „ИМТ-539097“.

Имајући у виду овако утврђене одлучне чињенице, првостепени суд је правилном применом члана 348, Закона о облигационим односима, одбио захтев тужиоца, а за такву одлуку дао убедљиве разлоге које у свему прихвата и другостепени суд.

Одредбом члана 348. Закона о облигационим односима предвиђено је да обавеза престаје ако се поверилац и дужник сагласе да постојећу обавезу замене новом и ако нова обавеза има различит предмет или различит правни основ.

Чињеница да је тужилац прихватио понуду туженика и уместо трактора за кога је извршио уплату преузео други и исплатио разлику у цени, несумњиво упућује на закључак да је између странака таква сагласност постигнута. Ако се овако становиште првостепеног суда не би прихватило, онда би било нејасно због чега тужилац није раскинуо са тужеником закључени уговор и примио уплаћени новац, како му је овај и понудио, па и накнаду за евентуално претрпљену штету, остварује у посебној парници.

Примени одредбе члана 2, став 1, тачка 3, Закона о допунама Закона о основама пословања организација удруженог рада у области промета робе и услуга у промету и у систему мера којима се спречава нарушавање југословеноког тржишта у тој области, на кога се тужилац позива у жалби, на конкретан случај није било места, јер је он прихватио да му туженик уместо уплаћеног испоручи други тип трактора исплаћујући по том основу разлику у цени између ова два трактора у износу који потражује у овој парници...“

(Пресуда Окружног суда у Београду, Гж. број 8682/86 од 24. октобра 1986. године)

Припремио *Димитрије Милић*